

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ З РОЗВИТКУ СЕКТОРА НАУКОЄМНИХ ВИРОБНИЦТВ

© 2014 МАНОЙЛЕНКО О. В., КРАВЧЕНКО С. М.

УДК 330.322

Манойленко О. В., Кравченко С. М.

Теоретико-методичні аспекти удосконалення державної інвестиційної політики з розвитку сектора наукоємних виробництв

Метою роботи є формування базових теоретико-методичних положень щодо удосконалення державної інвестиційної політики розвитку сектора наукоємних виробництв в національній економіці. У статті проведено аналіз існуючих підходів та обґрунтовано, що формування ефективної інвестиційної державної політики з розвитку сектора наукоємних виробництв відбувається з урахуванням диференціації її заходів за економічними рівнями та включає такі складові: аналіз поточного стану сектора наукоємних виробництв у національній економіці та постійний моніторинг його зміни; розробка державної політики та стратегії розвитку наукоємних виробництв (система цілей і методів їх досягнення); формування сприятливого інституційного та інфраструктурного середовища; розробка інструментарію державного регулювання інвестиційної діяльності в секторі наукоємних виробництв; узгодження інвестиційної та фінансово-економічної політики держави; визначення наслідків реалізації інвестиційної політики держави з точки зору її впливу на економічний розвиток. Доведено, що на сучасному етапі розвитку національної економіки удосконалення державної інноваційно-інвестиційної політики у секторі наукоємних виробництв є необхідним запровадження «точкових» заходів із імплементації закордонного досвіду, пов'язаних на макроекономічному рівні – створенням інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку наукоємних виробництв; розробкою економіко-математичного апарату з прогнозування наслідків її запровадження; на мезоекономічному – впровадження нових форм організаційної взаємодії держави та бізнесу за умов обмеженості фінансових ресурсів (інноваційних кластерів, інтегрованих корпоративних науково-виробничих об'єднань та державно-приватних партнерств на основі розподілу ризиків та доходів), створення мережі регіональних координаційних центрів, що здійснюють інформаційно-аналітичну та консультативну підтримку підприємств наукоємного сектора.

Ключові слова: державна інвестиційна політика у секторі наукоємних виробництв, інноваційні кластери, інтегровані корпоративні науково-промислові об'єднання

Рис.: 2. Бібл.: 18.

Манойленко Олександр Володимирович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри, кафедра економічного аналізу та обліку, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Фрунзе, 21, Харків, 61002, Україна)

Email: aleksvman@gmail.com

Кравченко Сергій Миколайович – здобувач, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пл. Свободи, 5, Держпром, 7 під'їзд, 8 поверх, Харків, 61022, Україна)

Email: aleksvman@gmail.com

УДК 330.322

UDC 330.322

Манойленко А. В., Кравченко С. М. Теоретико-методические аспекты совершенствования государственной инвестиционной политики по развитию сектора наукоемких производств

Целью работы является формирование базовых теоретико-методических положений по совершенствованию государственной инвестиционной политики развития сектора наукоемких производств в национальной экономике. В статье проведен анализ существующих подходов и обосновано, что формирование эффективной инвестиционной государственной политики по развитию сектора наукоемких производств происходит с учетом дифференциации ее мероприятий по экономическим уровням, включает следующие составляющие: анализ текущего состояния сектора наукоемких производств в национальной экономике и постоянный мониторинг его изменения; разработка государственной политики и стратегии развития наукоемких производств (система целей и методов их достижения); формирование благоприятной институциональной и инфраструктурной среды; разработка инструментария государственного регулирования инвестиционной деятельности в секторе наукоемких производств; согласование инвестиционной и финансово-экономической политики государства; определение последствий реализации инвестиционной политики государства с точки зрения ее влияния на экономическое развитие. Доказано, что на современном этапе развития национальной экономики усовершенствования государственной инновационно-инвестиционной политики в секторе наукоемких производств необходимо внедрение «точечных» мероприятий по имплементации зарубежного опыта, связанных на макроекономическом уровне – созданием информационно-аналитического обеспечения развития наукоемких производств; разработкой экономико-математического апа-

Manoylenko O. V., Kravchenko S. M. Theoretical and Methodical Aspects of Improving the State Investment Policy on Development of Knowledge-Intensive Industries

The article is aimed at forming the basic theoretical and methodological positions on improving the state investment policy on development of knowledge-intensive industries sector in the national economy. In the article an analysis of existing approaches is conducted and it is also reasoned that, in order to form an effective investment state policy on the development of knowledge-intensive industries, the differentiation of its measures by economic levels should be considered, including the following components: analysis of the current state of knowledge-intensive industries in the national economy and constant monitoring of its changes; elaborating of state policies and strategies for the development of knowledge-intensive industries (system of goals and methods to achieve them); creating a favorable institutional and infrastructure environment; working out the tools for state regulation of investment activity in the sector of knowledge-intensive industries; coordination of the investment and the financial-economic policy of the state; determining consequences of implementation of investment policy of the state in terms of its influence on economic development. It has been proven, that at the present stage of development of the national economy, for the improvement of the state investment and innovation policy towards the knowledge-intensive industries, «point measures» for the implementation of foreign experience must be introduced, which are connected at the macroeconomic level with creation of information and analytical support to the development of knowledge-intensive industries; elaborating the economic-mathematical apparatus for forecasting the consequences of its implementation; and at the

рата по прогнозуванню наслідків її впровадження; на мезоекономічному – впровадження нових форм організаційного взаємодіяння держави та бізнесу в умовах обмеженості фінансових ресурсів (інноваційних кластерів, інтегрованих корпоративних науково-виробничих об'єднань і державно-приватних партнерств на основі розподілу ризиків і доходів), створення мережі регіональних координаційних центрів, що надають інформаційно-аналітичну та консультативну підтримку підприємствам наукоємного сектора.

Ключевые слова: державна інвестиційна політика в секторі наукоємних виробництв, інноваційні кластери, інтегровані корпоративні науково-промислові об'єднання

Рис.: 2. Бібл.: 18.

Манойленко Александр Владимирович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри, кафедра економічного аналізу і учета, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (ул. Фрунзе, 21, Харків, 61002, Україна)

Email: aleksvman@gmail.com

Кравченко Сергей Николаевич – соискатель, Научно-исследовательский центр индустриальных проблем развития НАН Украины (пл. Свободы, 5, Госпром, 7 подъезд, 8 эт., Харків, 61022, Україна)

Email: aleksvman@gmail.com

Вступ. Парадигма інноваційного розвитку національних економік сьогодні є домінуючим науковим напрямом щодо формування ефективної державної інвестиційно-інноваційної політики, яка передбачає передусім концентрацію зусиль на стимулюванні зростання сектора наукоємних виробництв.

В Україні цей напрям наукових досліджень в останні роки набуває особливої актуальності, зважаючи на необхідність реалізації концепції так званого «наздоганяючого розвитку». Це передбачає симбіоз двох напрямів наукового пошуку щодо розробки ефективних інноваційної та інвестиційної державної політики стимулювання економічного розвитку.

Формування інноваційно-інвестиційної політики передбачає розробку узгодженого комплексу методів, засобів та механізмів, удосконалення інститутів, що спрямовані на стимулювання розвитку наукоємних виробництв. Це зумовлює реалізацію наступних положень [5 – 11]:

- збалансування соціально-економічних і загальнодержавних інтересів;
- мінімізацію негативних соціально-економічних наслідків, зважаючи на високі інвестиційні ризики реалізації інноваційних проектів;
- максимізацію результатів та збалансування пропорцій щодо залучення національних (державних і приватних) та іноземних інвестицій.

Особливістю поточного стану розвитку національної економіки є: необхідність подолання наслідків світової фінансової кризи, модернізація всього промислового комплексу, а, особливо, сектора наукоємних виробництв, значний бюджетний дефіцит, що зумовлює відсутність державних інвестиційних коштів, низькі рейтинги країни, що знижують інвестиційну привабливість національної економіки з точки зору закордонних інвесторів.

Метою роботи є формування базових теоретико-методичних положень щодо удосконалення державної інвестиційної політики розвитку сектора наукоємних виробництв в національній економіці.

Формування ефективної інвестиційної політики пов'язано не тільки із забезпеченням економічного та інвестиційного розвитку національного господарства, а й із

створенням нових робочих місць та соціальним благополуччям населення країни. При цьому необхідно зазначити, що інвестиції зумовлюють розвиток усієї ієрархії побудови національного господарства, як на макроекономічному, так і мезо й мікроекономічному рівнях. Обсяги та форми інвестицій залежать від стратегічних цілей розвитку держави та визначають напрям розвитку національної економіки. За умов запровадження в Україні «інвестиційної парадигми» «наздоганяючого розвитку» саме її спрямованість на зростання сектора наукоємних виробництв полягає в основі забезпечення стійкості та стабільності випереджального зростання національного господарства. Отже, інвестиційна політика держави є невід'ємною частиною її державної економічної політики.

Keywords: state investment policy towards the knowledge-intensive industries, innovation clusters, integrated corporate scientific and industrial associations

Pic.: 2. Bibl.: 18.

Manoylenko Oleksandr V. – Doctor of Science (Economics), Professor, Head of the Department, Department of Economic Analysis and Accounting, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (vul. Frunze, 21, Kharkiv, 61002, Ukraine)

Email: aleksvman@gmail.com

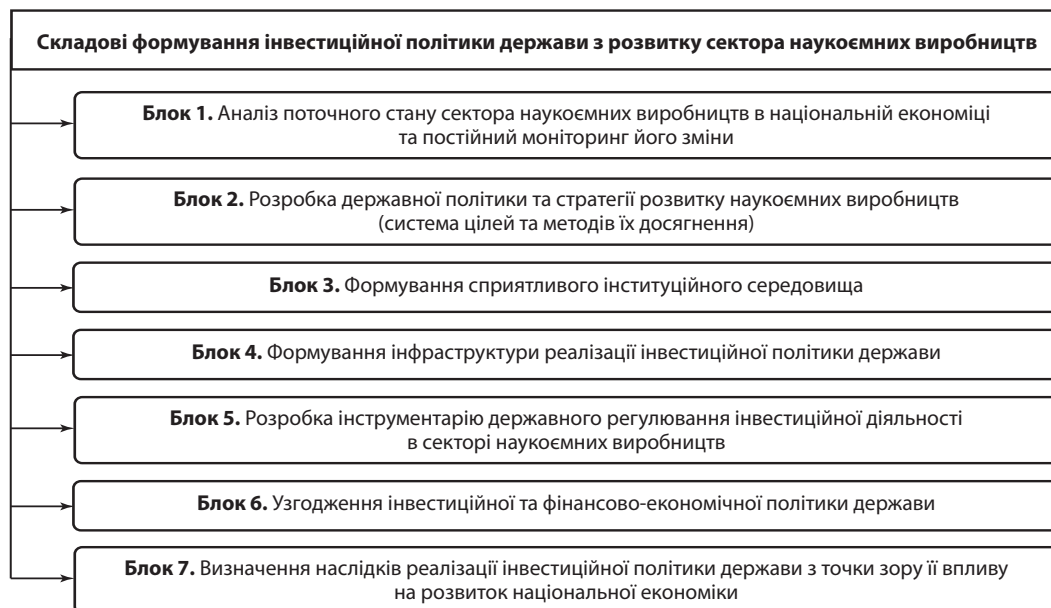
Kravchenko Serhii M. – Applicant, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (pl. Svobody, 5, Derzhprom, 7 pidydz, 8 poverkh, Kharkiv, 61022, Ukraine)

Email: aleksvman@gmail.com

створенням нових робочих місць та соціальним благополуччям населення країни. При цьому необхідно зазначити, що інвестиції зумовлюють розвиток усієї ієрархії побудови національного господарства, як на макроекономічному, так і мезо й мікроекономічному рівнях. Обсяги та форми інвестицій залежать від стратегічних цілей розвитку держави та визначають напрям розвитку національної економіки. За умов запровадження в Україні «інвестиційної парадигми» «наздоганяючого розвитку» саме її спрямованість на зростання сектора наукоємних виробництв полягає в основі забезпечення стійкості та стабільності випереджального зростання національного господарства. Отже, інвестиційна політика держави є невід'ємною частиною її державної економічної політики.

Необхідно зазначити, що державне регулювання інвестиційної сфери економіки в розвинутих країнах стало одним із засобів реалізації стратегічних цілей держави з точки зору збалансування структури економіки, тобто одним із методів механізму проведення структурних реформ. Методи такого втручання постійно удосконалюються, при цьому державний сектор посідає помітне місце і в економіці, і в інвестиціях (від 30 до 65 відсотків) [5 – 9]. Отже, ефективна державна інвестиційна політика та державне регулювання інвестиційної діяльності виступають головним чинником забезпечення конкурентоспроможності держави на світовому ринку розподілу праці. При цьому ефективна державна інвестиційна політика в секторі наукоємних виробництв забезпечує не тільки так званий «мультиплікаційний ефект», що поширюється на практично усі галузі національної економіки, а й стає головним важелем, що обумовлює її конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Тому можна погодитися з висловом: «самі по собі ринкові механізми без державного регулювання та підтримки аж ніяк не забезпечують автоматичного досягнення цілей розвитку національної економіки» [5 – 9].

Аналізу сучасних наукових праць з дослідження формування ефективної інвестиційної політики держави з розвитку сектора наукоємних виробництв, дозволив виділити такі складові (або етапи розробки) (рис. 1) [5 – 7; 11].

Рис. 1. Складові формування інвестиційної політики держави з розвитку сектора наукоємних виробництв [5 – 7; 11]

Зважаючи на ієрархічну структуру державного регулювання національної економіки, необхідно формування заходів щодо реформування здійснення інвестиційної політики держави з розвитку наукоємних виробництв на всіх економічних рівнях.

Узагальнення та систематизація результатів наукових досліджень дозволяють стверджувати, що найбільш обґрунтованим є підхід до розробки та реалізації заходів державної інвестиційної політики, спрямованих на активізацію інвестиційної діяльності сектора наукоємних виробництв, запропонований В. Чижовим [1; 5 – 7; 12; 13]. Але, з нашої точки зору, зважаючи на визначені її складові, що представлені на рис. 1, її доцільно доповнити за рахунок включення організаційної складової та блоку прогнозування (рис. 2).

Концентрація зусиль на будь-якій складовій науково-інноваційної діяльності або декількох її елементів не створюють достатніх умов для досягнення цілей соціально-економічного розвитку національної економіки та сектора наукоємних виробництв, зокрема. Тобто всі складові потребують синхронного реформування з визначенням пріоритетів за принципом «розширки вузьких місць».

При цьому, узгодженість специфічних задач кожної складової із загальними цілями економічної політики держави, тобто координації інноваційно-інвестиційної діяльності виступає головним фактором результативності її реалізації.

Одним із головних напрямів щодо зростання інноваційної активності сектора наукоємних виробництв в умовах обмежених фінансових можливостей держави є застосування відносно нових для національного господарства організаційних важелів, що дозволяють отримати синергетичний ефект від поєднання зусиль держави та приватного сектора економіки в умовах концентрації виробничих потужностей у приватній власності, а науково-дослідних – у державній.

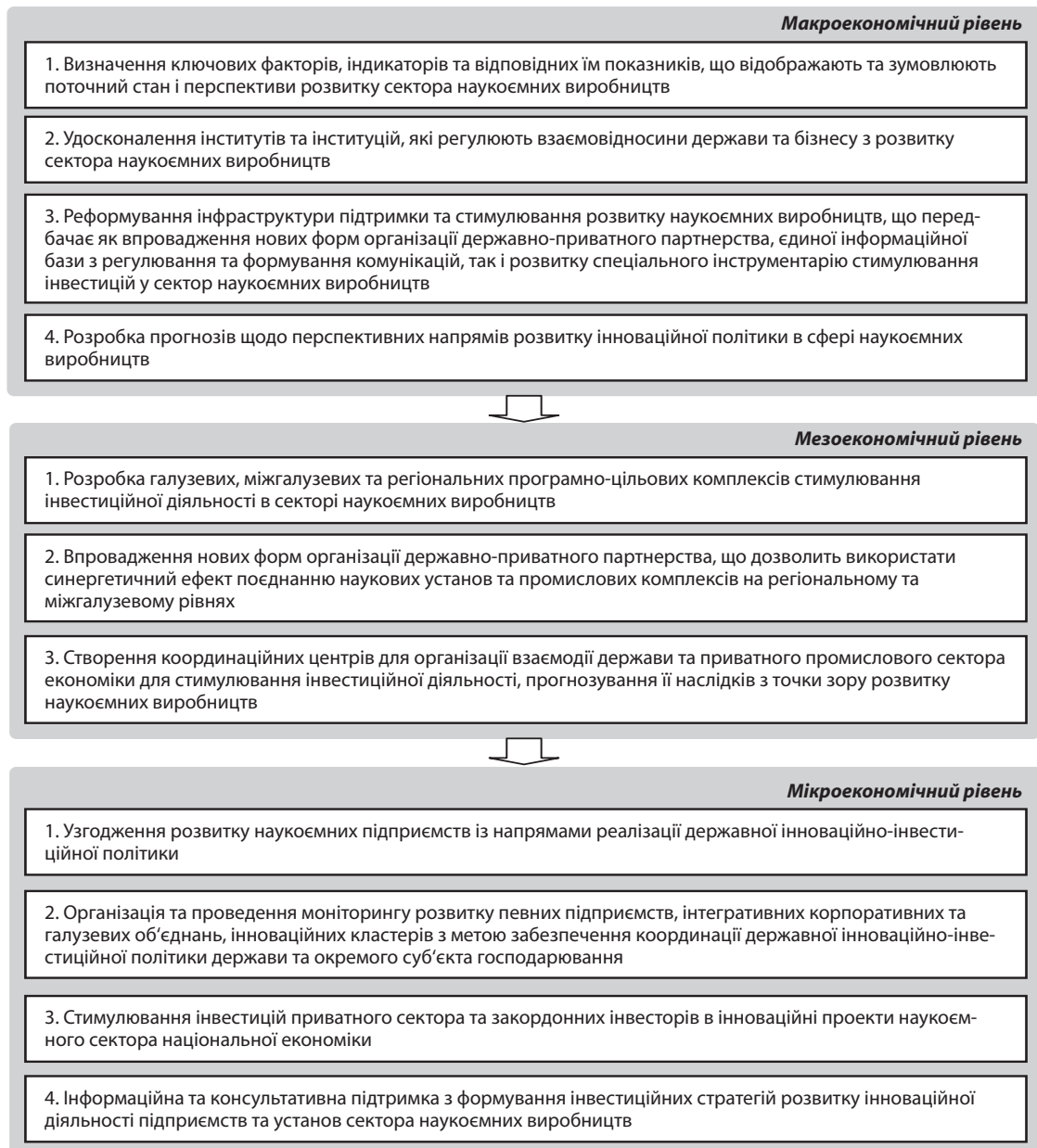
З цієї точки зору, найбільш доцільним є формування організаційного інструментарію реалізації інвестиційної політики держави у секторі наукоємних виробництв на мезоекономічному рівні, які, крім того, є найменш дослі-

дженим аспектами з її реалізації. Це передбачає реформування інституційної та інфраструктурної (організаційної) складової.

Реалізація цього напрямку дозволяє без значних фінансових витрат з боку держави стимулювати інноваційну активність, а, як наслідок, стає у базисі зростання сектора наукоємних виробництв в національній економіці. Можна виділити принаймні три форми реалізації організаційної взаємодії щодо стимулювання інвестиційної активності у секторі наукоємних виробництв: кластери, інтегративні корпоративні структури та державно-приватне партнерство на основі розподілу очікуваних ризиків та доходів (прикладом, чого є така форма державно-приватного партнерства, як концесія).

Одним з найбільш ефективних засобів підвищення стимулювання розвитку наукоємних виробництв є застосування такої форми організаційної взаємодії, як формування промислових або регіональних кластерів, що дозволяє об'єднати ресурси та компетенції, недоступні для окремого підприємства. Інноваційний кластер у секторі наукоємного виробництва є цілісною системою підприємств та організацій з виробництва наукоємного продукту, що включає весь інноваційний ланцюг – від створення фундаментальної наукової ідеї до виробництва та дистрибуції готової продукції [2; 11].

В поточному періоді розвитку національної економіки особливістю створення кластерів в Україні є їх орієнтація на традиційні галузі промисловості: легку, будівництво, АПК, металургію. Навпаки, пріоритетом європейських країн є стимулювання розвитку, насамперед, наукоємних інноваційних кластерів у галузях машинобудування, біофармацевтики, електроніки. На створення високотехнологічних та наукоємних кластерних утворень спрямована також інвестиційна політика в Туреччині, Болгарії та РФ. Зокрема, прикладом кластерної організації наукоємного виробництва з активною участю держави у РФ є створення науково-технологічного комплексу з розробки та комерціалізації нових технологій у Сколкові, який має стати

Рис. 2. Ієрархічна структура заходів з реформування державної інвестиційної політики в сфері наукоємних виробництв

своєрідним аналогом Силіконової долини у США та основні інноваційні розробки, якого зв'язані з наступними наукоємними галузями: біомедицина, інформаційна, ядерна, енергозберігаюча та космічна.

В Україні є всі передумови для розвитку інноваційних кластерів у наукоємних та високотехнологічних секторах економіки на основі існуючих техно- та індустріальних парків – біотехнологій, систем спеціального та подвійного призначення. Цей напрям можна реалізувати на базі вже існуючих наукових парків: інноваційних розробок загальнопризначення – «Київська політехніка»; ядерних технологій – технополіс «П'ятихатки» у м. Харкові; електронної промисловості – індустріальний парк у с. Розівка (Закарпаття), автомобілебудування – індустріальний парк «Соломоново» (Закарпаття) тощо. Але розвиток інноваційних кластерів на базі технополісів та індустріальних парків вимагає перед усім реформування інституційного та інфра-

структурного забезпечення, що може бути реалізовано на основі імплементації досвіду європейських країн [3 – 6].

Формування інвестиційної політики зі стимулювання розвитку наукоємного сектора економіки здійснюється на основі організації інноваційних кластерів активно здійснюється багатьма розвиненими країнами світу (Німеччина, Данія, Норвегія та Фінляндія, які є лідерами інноваційного розвитку у Європі) [3]. Згідно з дослідженнями датських експертів, компанії, які стають учасниками кластерів, мають вчетверо більше можливостей підвищити інноваційну активність, ніж ті, що розвиваються поза рамками мережових об'єднань [6], відіграючи таким чином роль точок інноваційного зростання в економіці країни.

Аналіз наукових досліджень свідчить, що ключовими перевагами реалізації кластерної політики у промисловості є:

- структурна перебудова промислового сектора завдяки зростанню частки наукоємних та високо-

технологічних виробництв, що вимагає розробки державної інноваційно-інвестиційної політики послідовності та ефективності на всіх стадіях інноваційного процесу від НДДКР до комерціалізації високотехнологічної продукції з високою доданою вартістю;

- зростання інноваційної активності промислових підприємств завдяки організаційній інтеграції науково-дослідного та виробничого сектора на основі запровадження відносно нових форм державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, залученню висококваліфікованих кадрів через розширення зовнішніх зв'язків підприємств, розвитку аутсорсингу;
- усунення диспропорцій у соціально-економічному розвитку регіонів та розвиток міжрегіональних та міжгалузевих зв'язків за умов державної підтримки створення регіональних та міжгалузевих кластерів.

Крім кластерних утворень, ефективною формою організації держави та приватного сектора економіки щодо стимулювання сектора наукоємних виробництв є формування інтегративних корпоративних науково-виробничих об'єднань. При запровадженні такої форми інтеграції забезпечується стійкість системи управління та тісна взаємодія певних її бізнес-одиниць (науково-дослідних установ та виробничих підприємств).

Основні переваги формування інтегративних корпоративних науково-виробничих об'єднань у стимулювання інноваційно-інвестиційної активності у секторі наукоємних виробництв полягають у наступному [10]:

- забезпечують стабільне надходження фінансових ресурсів для розвитку наукоємного виробництва;
- розширюють фінансовий потенціал об'єднання на основі ефекту «масштабу»;
- більш ефективно використовують інвестиційні ресурси за рахунок тісної координації процесів з розробки, виробництва та дифузії інновацій;
- ліквідація непрофільних та збиткових не профільних активів;
- зниження ризиків інноваційної діяльності за рахунок диверсифікації діяльності окремих підприємств (бізнес-одиниць корпоративного утворення);
- зниження адміністративних та загальновиробничих витрат за рахунок централізації управління в єдиному центрі та усунення дублювання управлінських функцій;
- підвищення якості та швидкості виходу на ринок інноваційної конкурентоспроможної продукції.

Наслідком наведених вище положень щодо формування ефективної інноваційно-інвестиційної політики держави зі стимулювання розвитку наукоємних виробництв в Україні повинна стати розробка та реалізація наступних напрямків реформування з урахуванням її ієрархічної структури побудови:

На макроекономічному рівні економічна державна політика щодо підтримки та розвитку інноваційних кластерів має бути спрямована на реформування інституційного середовища, інформаційно-аналітичного забезпечення з формування інноваційних кластерів.

На мезоекономічному рівні стимулюванням розвитку наукоємних виробництв у промисловості є вибір пріоритетів та концентрація фінансових ресурсів на їх ре-

лізації за рахунок впровадження нових форм організації взаємодії держави та бізнесу.

На мікроекономічному рівні, це забезпечення підтримки безперервності процесу «дослідження – освоєння – виробництво».

Отже, нагальною потребою розвитку сектора наукоємних виробництв в Україні є формування стратегії щодо синергетичного поєднання інноваційного потенціалу науково-дослідних установ (державного сектора економіки) та виробничого потенціалу промислових підприємств (приватного сектора економіки), що повинна включати заходи щодо підвищення фінансово-економічної ефективності діяльності (за рахунок програмно-цілевих заходів із фінансового оздоровлення перспективних високотехнологічних та наукоємних підприємств та установ), нарощування промислового потенціалу реального сектора економіки, удосконалення систем управління та розширення ринків збуту національних підприємств на основі імпортозаміщення та стимулювання виходу на міжнародні.

Висновок. У роботі доведено, що формування ефективної інвестиційної державної політики з розвитку сектора наукоємних виробництв відбувається з урахуванням ієрархії побудови національної економіки (тобто повинна бути диференціація її заходів за економічними рівнями) та включає такі складові: аналіз поточного стану сектора наукоємних виробництв в національній економіці і постійний моніторинг його зміни; розробка державної політики та стратегії розвитку наукоємних виробництв (система цілей і методів їх досягнення); формування сприятливого інституційного та інфраструктурного середовища; розробка інструментарію державного регулювання інвестиційної діяльності в секторі наукоємних виробництв; узгодження інвестиційної та фінансово-економічної політики держави; визначення наслідків реалізації інвестиційної політики держави з точки зору її впливу на економічний розвиток Найменш дослідженими аспектами є її розробка на мезоекономічному рівні, що повинна включати розробку інструментарію з прогнозування наслідків з її запровадження та реформування організаційних форм взаємодії держави та бізнесу на основі імплементації закордонного досвіду зі створення інноваційних кластерів та науково-виробничих корпоративних інтегративних об'єднань.

Подальші дослідження у даному напрямку пов'язані з розробкою методичного забезпечення створення нових форм організаційної взаємодії в межах державно-приватного партнерства та інструментарію прогнозування фінансово-економічних наслідків їх впровадження у національній економіці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бём-Баверк Е. Основы теории ценности хозяйственных благ // Австрийская школа в политической экономии: К. Менгер, Е. Бём-Баверк, Ф. Визер : [пер. с нем.; под ред. В. С. Автономова]. – М. : Экономика, 1992. – С. 243 – 426.
2. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін / Ю. М. Бажал. – К. : Заповіт, 1996. – 240 с.
3. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Х. : Константа, 2006. – 272 с.
4. Государственное регулирование рыночной экономики / Под ред. В. И. Кушлина, Н. А. Волгина. – М. : Экономика, 2000. – 735 с.

5. Демин С. С. Методический подход к оценке наукоемкости отрасли / С. С. Демин // Вестник МГОУ. Серия «Экономика». – 2011. – № 4. – С. 55 – 58.

6. Дынкин А. А. Глобальные тенденции инновационного развития / А. А. Дынкин, Н. И. Иванова // Социально-экономические проблемы переходного общества. – М., 2000. – 115 с.

7. Кузьмин С. Перспективы России в развитии современных мирохозяйственных тенденций / С. Кузьмин // Экономист. – 2002. – № 11. – С. 15 – 25.

8. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко. – К.: Знання України, 2002. – 336 с.

9. Кошевий М. М. Формування стратегії розвитку наукоємних виробництв в Україні / М. М. Кошевий // Технологічний аудит і резерви виробництва. – 2013. – Т. 1, № 3 (9). – С. 26 – 29.

10. Кривов Г. А. Приоритет – наукоємкая и высокотехнологичная продукция / Г. А. Кривов, К. О. Зворыкин // Технологические системы. – 2005. – № 3. – С. 7 – 13.

11. Мегер М. Прямі іноземні інвестиції та їхній вплив на регіональну економіку в Україні / М. Мегер, Б. Крамарчук, С. Реверчук // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2007. – Вип. 17.5. – С. 227 – 235.

12. Мусіна Л. А. Формування та реалізація державної політики сприяння розвитку інноваційних виробництв і технологій / Л. А. Мусіна // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. – К.: НДЕІ, 2012. – № 5 (132). – С. 78 – 82.

13. Галиця І. Механізми вдосконалення управління інноваційною діяльністю в умовах економічної нестабільності / І. Галиця, М. Шевченко, О. Галиця // Вісник НАН України. – 2010. – № 5. – С. 33 – 41.

14. Одотюк І. В. Сучасна інноваційна політика України: передумови, основні підходи та напрями реформування / І. В. Одотюк, О. М. Фащевська, С. М. Щегель // Вісник НАН України. – 2012. – № 7. – С. 32 – 46.

15. Чижова В. І. Ефективність регіональної інноваційно-інвестиційної політики / В. І. Чижова // Зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інвестиційні та інноваційні процеси в промисловості». – Дніпропетровськ, 2006. – С. 26 – 28.

16. Федюлова Л. І. Тенденції розвитку інноваційної політики та її вплив на економічне зростання / Л. І. Федюлова // Економіка і прогнозування. – 2011. – № 2. – С. 63 – 81.

17. Douglas K.R. Robinson, Lu Huang, Ying Guo, Alan L. Porter. Forecasting Innovation Pathways (FIP) for new and emerging science and technologies // Technological Forecasting & Social Change – 2013. – № 80 – P. 267 – 285.

18. Чербякова О. В. Концептуальні основи та існуючі підходи до проблеми регулювання інноваційної діяльності на державному рівні / О. В. Чербякова // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 17. – С. 79 – 81.

REFERENCES

Bem-Baverk, E. "Osnovy teorii tsennosti khoziaystvennykh blag" [Fundamentals of the theory of value economic benefits]. In *Avstriyskaia shkola v politicheskoy ekonomii*: K. Menger, E. Bem-Baverk, F. Vizer, 243-426. Moscow: Ekonomika, 1992.

Bazhal, Yu. M. *Ekonomichna teoriia tekhnolohichnykh zmin* [The economic theory of technological change]. Kyiv: Zapovit, 1996.

Chyzhova, V. I. "Efektyvnist rehionalnoi innovatsiino-investytsiinoi polityky" [The efficiency of regional innovation and in-

vestment policies]. *Investytsiini ta innovatsiini protsesy v promyslovosti*. Dnipropetrovsk, 2006. 26-28.

Cherbiakova, O. V. "Kontseptualni osnovy ta isnuuichi pidkhody do problemy rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti na derzhavnomu rivni" [Conceptual basis and existing approaches to regulation of innovation at the state level]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 17 (2009): 79-81.

Demin, S. S. "Metodicheskiy podkhod k otsenke naukoemkosti otrasli" [Methodical approach to the evaluation of knowledge-based industries]. *Vestnik MGOU. Seriya «Ekonomika»*, no. 4 (2011): 55-58.

Dynkin, A. A., and Ivanova, N. I. "Globalnye tendentsii innovatsionnogo razvitiia" [Global trends of innovative development]. Moscow, 2000.

Fedulova, L. I. "Tendentsii rozvytku innovatsiinoi polityky ta ii vplyv na ekonomichne zrostantia" [Trends of innovation policy and its impact on economic growth]. *Ekonomika i prohnuzuvania*, no. 2 (2011): 63-81.

Gosudarstvennoe regulirovanie rynochnoy ekonomiki [State regulation of the market economy]. Moscow: Ekonomika, 2000.

Halytsia, I., Shevchenko, M., and Halytsia, O. "Mekhanizmy vdoskonalennia upravlinnia innovatsiinoi diialnistiu v umovakh ekonomichnoi nestabilnosti" [Mechanisms improve innovation management in times of economic instability]. *Visnyk NAN Ukrainy*, no. 5 (2010): 33-41.

Heiets, V. M., and Semynozhenko, V. P. *Innovatsiini perspektyvy Ukrainy* [Innovative perspectives of Ukraine]. Kharkiv: Konstanta, 2006.

Halchynskiy, A. S. et al. *Innovatsiina stratehiia ukrainskykh reform* [Innovation strategy Ukrainian reforms]. Kyiv: Znannia Ukrainy, 2002.

Koshevyi, M. M. "Formuvannia stratehii rozvytku naukoiemnykh vyrobnytstv v Ukraini" [Strategy development knowledge-intensive industries in Ukraine]. *Tekhnolohycheskyi audyt y rezervy proyzvodstva vol. 1*, no. 3 (9) (2013): 26-29.

Krivov, G. A., and Zvorykin, K. O. "Prioritet - naukoemkaia i vysokotekhnologichnaia produktsiia" [Priority - knowledge-intensive and high-tech products]. *Tekhnologicheskie sistemy*, no. 3 (2005): 7-13.

Kuzmin, S. "Perspektivy Rossii v razvitii sovremennykh mirokhoziaystvennykh tendentsiy" [Russia's prospects in the development of modern global economic trends]. *Ekonomist*, no. 11 (2002): 15-25.

Musina, L. A. "Formuvannia ta realizatsiia derzhavnoi polityky spriannia rozvytku innovatsiinykh vyrobnytstv i tekhnolohii" [Formulation and implementation of public policies to promote innovation and technology industries]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 5 (132) (2012): 78-82.

Meher, M., Kramarchuk, B., and Reverchuk, S. "Priami inozemni investytsii ta ikhnii vplyv na rehionalnu ekonomiku v Ukraini" [Foreign direct investment and its impact on the regional economy in Ukraine]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 17.5 (2007): 227-235.

Odotiuk, I. V., Fashchevska, O. M., and Shchehel, S. M. "Suchasna innovatsiina polityka Ukrainy: peredumovy, osnovni pidkhody ta napriamy reformuvannia" [Modern innovation policy Ukraine: background, main approaches and directions of reform]. *Visnyk NAN Ukrainy*, no. 7 (2012): 32-46.

Robinson, D. K. R. et al. "Forecasting Innovation Pathways (FIP) for new and emerging science and technologies" *Technological Forecasting & Social Change*, no. 80 (2013): 267-285.